

Czy ubezpieczycielowi opłaca się zwlekać z wypłatą odszkodowania?

Walcz o odsetki

Marta Izdebska

Odsetki najprościej zdefiniować jako wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy lub też odszkodowanie za opóźnienie w zapłacie zobowiązania. Skoro dłużnik (czyli podmiot zobowiązany do zapłaty) powstrzymuje się od realizacji świadczenia, powinien wynagrodzić czas oczekiwania na spełnienie roszczenia. Ta dość klarowna zasada, w praktyce okazuje się często kłopotliwa i niejednoznaczna.

Zasadą jest, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Przepisy przewidują oczywiście sytuacje wyjątkowe, wskazując, że gdyby wyjaśnienie w terminie 30-dniowym okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie. ▼

! Pamiętaj: Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

§ Podstawa prawna: art. 817 § 1 kodeksu cywilnego

Jeżeli zakład ubezpieczeń nie znajduje podstaw do wypłaty odszkodowania w terminie, powinien zawiadomić uprawnionego na piśmie o przyczynach, jak również poinformować o terminie zajęcia ostatecznego stanowiska, a także wypłacić bezsporną część odszkodowania.

Krótko i konkretnie

Jeżeli zakład ubezpieczeń w nieuzasadniony sposób opóźnia wypłatę należnych świadczeń odszkodowawczych, powstaje obowiązek zapłaty odsetek ustawowych

za czas opóźnienia. Obecnie (2016 rok) odsetki wynoszą 8 proc. w skali roku. ▼

! Pamiętaj: Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

§ Podstawa prawna: art. 481 kodeksu cywilnego

W takim przypadku należy skierować do ubezpieczyciela pismo wzywające do zapłaty kwoty głównej oraz należnych odsetek za opóźnienie. ▼

! Pamiętaj: Zakład ubezpieczeń nie pozostaje jednak w opóźnieniu co do kwot nie objętych jego „decyzją”, jeżeli poszkodowany po jej otrzymaniu lub wcześniej nie określi kwotowo swego roszczenia.

§ Orzecznictwo: wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 1999 roku (III KKN 315/98)

Obraz praktyki

Sytuacja jest nieco bardziej skomplikowana, gdy mówimy o czymś tak trudnym do określenia kwotowego, jak zadośćuczynienie za krzywdę, ból i cierpienie. Stanowisko poszkodowanego i zakładu ubezpieczeń to bardzo często dwa odległe bieguny. Ubezpieczyciele, wypłacając odszkodowanie i zadośćuczynienie, biorą pod uwagę wszystkie okoliczności

konkretnej sprawy, jednak kierują się również daleko idącą uznaniowością, ponieważ nie ma przepisów precyzyjnie określających „taryfę”, jaką powinien stosować zakład ubezpieczeń, spełniając roszczenia z tytułu szkody osobowej.

Dobrowolna wypłata odsetek — standard?

Skoro zakład ubezpieczeń uznaniowo wypłaca zadośćuczynienie i odszkodowanie, również kwestia popadnięcia w zwłokę może być sporna. Z punktu widzenia poszkodowanego, niespełnienie roszczenia jest jednoznaczne ze zwłoką i naliczaniem odsetek, natomiast z punktu widzenia zakładu ubezpieczeń, spełnienie świadczenia (nawet w odmiennej wysokości) oznacza niepowstanie zaległości, a tym samym brak odsetek.

Niestety, ubezpieczyciele sporadycznie uznają swoją zwłokę i wypłacają odsetki oprócz należności głównej. Zwykle dopiero prawomocne rozstrzygnięcie sądu, zobowiązujące zakład ubezpieczeń do zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania, nakłada obowiązek zapłaty odsetek.

Wynagrodzenie czasu oczekiwania

Jeśli okres zwłoki jest stosunkowo niedługi, wysokość należnych odsetek może być symboliczna. Przy długotrwałej zwłoce i wysokiej kwocie należnego zadośćuczynienia, należne odsetki mogą jednak wynosić nawet kilkanaście tysięcy złotych, co w odczuwalny sposób może zrekomensować czas oczekiwania. ■